

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4604/2021
23.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Душко Лапац, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Мирослав Перковић, адвокат из ..., ради конституисања права стварне службености, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6430/19 од 04.02.2021. године, на седници одржаној 23.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6430/19 од 04.02.2021. године у делу којим је усвојен тужбени захтев и установљено право службености пролаза у корист парцеле тужиље кп.бр. .. КО ..., као повласног добра, преко парцеле туженог кп.бр. .. КО ..., као послужног добра, од парцеле тужиље кп.бр. .. до парцеле кп.бр. ..., стазом ширине 3 метра дужине 11,60 метара уз кп.бр. ..., све КО ..., моторним возилом.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 6430/19 од 04.02.2021. године у делу којим је усвојен тужбени захтев и установљено право службености пролаза у корист парцеле тужиље кп.бр. .. КО ..., као повласног добра, преко парцеле туженог кп.бр. .. КО ..., као послужног добра, од парцеле тужиље кп.бр. .. до парцеле кп.бр. ..., стазом ширине 3 метра дужине 11,60 метара уз кп.бр. ..., све КО ..., пешице и делу којим је одлучено о трошковима поступка и предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање у том делу.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6430/19 од 04.02.2021. године, након одржане расправе, укинута је пресуда Основног суда у Младеновцу П 1088/17 од 18.03.2019. године и одлучено тако што је: Усвојен тужбени захтев тужиље АА из ..., па је установљено право службености пролаза у корист парцеле тужиље кп.бр. .. КО ..., као повласног добра, преко парцеле туженог кп.бр. .. КО ..., као послужног добра, од парцеле тужиље кп.бр. .. до парцеле кп.бр. ..., стазом ширине 3 метра дужине 11,60 метара уз кп.бр. ..., све КО ..., пешице и моторним возилом, што је тужени ББ, дужан да трпи; Обавезан је

тужени ББ да тужиљи АА на име трошкова првостепеног поступка плати износ од 174.869,90 динара; Обавезан је тужени ББ да плати тужиљи АА на име трошкова другостепеног поступка износ од 18.000,00 динара; Одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке, на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија делимично основана, а делимично неоснована.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда поступка из одредбе члана 374. став 1. учињених у поступку пред другостепеним судом које би могле представљати дозвољен ревизијски навод.

Према утврђеном чињеничном стању на расправи пред другостепеним судом, тужиља је власник породичне стамбене зграде која се налази на кп.бр. .. (стари број парцеле .. и ..), која је државна својина, на којој право коришћења има тужиља, све уписано у ЛН .. КО ... . Тужени је власник породично-стамбене зграде и стамбено-пословне зграде која се налази на кп.бр. .. (стари број парцеле ..), која је државна својина, са правом коришћења туженог, све уписано у ЛН .. КО ... . Вештачењем је утврђен положај парцеле туженог бр. .. да се са своје североисточне стране граничи, између осталог, са кп.бр. ..., која представља улицу ..., а да се са своје југозападне стране граничи, између осталог, и са кп.бр. ..., власништво тужиље. Улица ... (раније ул. ...), на кп.бр. ..., је слепа улица, полази од улице ... и завршава се на катастарској граници парцела .. и ..., која парцела је у својини односно државини туженог. Између парцела странака, налази се колска капија тужиље ширине 2,80 метара. Парцела тужиље се на северозападу граничи са улицом ..., и излазак на ову улицу је ширине 1,47 м, а просечне ширине око 1 м, а до парцеле .. власништво ВВ, стоји капија ширине 2,20 м. Увиђајем на лицу места констатовано је да од велике капије постоји и стаза која је бетонирана кроз двориште тужиље која се са супротне стране саставља са бетонском стазом која иде до мале капије, која излази на улицу ... (раније ул. ...). Тужиља за улазак пешице у своју парцелу користи тај заједнички пут са ВВ, који излази на улицу ..., а који због недовољне ширине (до 1,64 метара) и велике висинске разлике не може да буде коришћен за прилаз моторним возилима. Тужиља за улазак у своју парцелу колима односно моторним возилом не може да приступи на други начин осим преко парцеле туженог - кп.бр. .. КО ..., који је и користила, с тим што је то чинила са прекидима, с обзиром да је тужени својим противправним радњама тужиљу, као и њеног правног претходника спречавао да приступи у своју парцелу колима и другим превозним средствима, што је утврђено и правноснажном судском одлуком, тако што је заградио пролаз кроз колску капију, због чега тужиља уопште нема могућност да моторним возилом уђе у своју парцелу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, на расправи одржаној на основу овлашћења из члана 383. став 4. ЗПП, другостепени суд је укинуо првостепену одлуку и усвојио тужбени захтев, закључивши да су испуњени услови из члана 53. Закона о основама својинскоправних односа за установљење права службености пролаза у корист парцеле тужиле кп.бр. .. КО ..., као повласног добра, преко парцеле туженог кп.бр. .. КО ..., као послужног добра, пешице и моторним возилом.

По оцени Врховног касационог суда неосновано се ревизијским наводима указује на погрешну примену материјалног права у делу одлуке којим је усвојен тужбени захтев за установљење права службености пролаза у корист парцеле тужиле кп.бр. .. КО ..., као повласног добра, преко парцеле туженог кп.бр. .. КО ..., као послужног добра, моторним возилом, јер је правилно утврђено да су испуњени услови из члана 53. Закона о основама својинскоправних односа за доношење овакве одлуке.

Одредбом члана 49. став 1. Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФЈР“, бр. 6/80, 36/90, „Сл. лист СРЈ“, број 29/96 и „Сл. Гласник РС“, број 115/05) прописано је да је стварна службеност право власника једне непокретности (повласно добро) да за потребе те непокретности врши одређене радње на непокретности другог власника (послужно добро) или да захтева од власника послужног добра да се уздржава од вршења одређених радњи које би иначе имао право вршити на својој непокретности. Одредбом члана 50. став 1. истог закона, прописано је да се стварна службеност врши на начин којим се најмање оптерећује послужно добро, док је одредбом члана 53. став 1. истог закона прописано да одлуком суда или другог државног органа стварна службеност установљава се када власник повласног добра у целини или делимично не може користити то добро без одговарајућег коришћења послужног добра, као и у другим случајевима одређеним законом.

Сагласно наведеном, конституисање права стварне службености пролаза дозвољено је само изузетно, када се повласно добро на други начин или без несразмерно великих трошкова не може користити. У конкретном случају тужилца, супротно наводима ревизије, није у могућности да своју парцелу као повласно добро користи без коришћења парцеле туженог као послужног добра, јер до своје парцеле може да приђе моторним возилом једино користећи део парцеле туженог, у мерама и границама описаним у изреци. Правилан је закључак да конституисање права стварне службености проласка моторним возилом не представља оптерећење за парцелу туженог које би му онемогућавало да исту користи, јер тај део парцеле туженог преко којег је конституисана службеност овом пресудом, иначе користе и власници суседних објеката, због чега је неосновано указивање у ревизији на неопходном рестриктивном приступу у заштити кућног дворишта, пре свега што такве тврдње нису доказане, а и тужилца је доказала да је вршила службеност и да је ометана у вршењу овог права о чему постоји правноснажна судска одлука. Такође, нису од утицаја наводи ревизије туженог, које је истицао и током поступка да је тужилца саму себе онемогућила да приступи моторним возилом преко дела своје парцеле и дела парцеле ВВ, јер тужени током поступка није доказао да овим правцем, све и да ВВ није изградио зграду, може да се пролази моторним возилима, при утврђеној чињеници да се ради о стрмом терену са великом висинском разликом којим није могуће прићи моторним возилом. Стога се ревизијом неосновано истиче погрешна примена материјалног права у овом делу побијане одлуке. Врховни касациони суд је ценио и преостале ревизијске

наводе туженог, али је закључио да нису од утицаја на оцену правилности пресуђења у овом делу, због чега ревизија туженог није основана, те је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу првом изреке.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда побијана одлука у делу којим је установљено право службености пролаза пешице, у корист парцеле тужиље кп.бр. .. КО ..., као повласног добра, преко парцеле туженог кп.бр. .. КО ..., као послужног добра, од парцеле тужиље кп.бр. .. до парцеле кп.бр. .., стазом ширине 3 метра дужине 11,60 метара уз кп.бр. ..., све КО ..., заснована је на погрешној примени материјалног права, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, на шта се основано указује ревизијом туженог.

Наиме, из утврђених чињеница, да тужиља за прилаз пешице својој пацели користи заједнички пут са ВВ, који излази на улицу ..., а који због недовољне ширине и велике висинске разлике не може да буде коришћен за прилаз моторним возилима, нејасан је закључак другостепеног суда да је нужно и потребно установљење права службености пролаза тужиље пешице преко парцеле туженог као послужног добра. По оцени Врховног касационог суда, конституисање права стварне службености пролаза дозвољено је само изузетно, када се повласно добро на други начин или без несразмерно великих трошкова не може користити. Право службености уопште, а и право службености пролаза, представља оптерећење и ограничење права својине власника послужног добра, у овом случају права корисника послужног добра, па се према начелу рестрикције код заснивања и вршења права службености полази од неопходних потреба за коришћење повласног добра. Код утврђења да тужиља има прилаз парцели пешице, који прилаз уобичајено и користи, који није преко парцеле туженог, неопходно је утврдити постојање потребе и нужности установљења службености пролаза пешице у корист тужиље, те како правилна примена материјалног права захтева да се чињенично стање употпуни, овај суд је, у смислу члана 416. став 2. ЗПП, ставом другим изреке, укинуо побијану пресуду у овом делу, као и за трошкове поступка и предмет вратио другостепеном суду на поновно одлучивање. У поновном поступку другостепени суд ће, отклонити наведене недостатке и донети нову одлуку о тужбеном захтеву у овом делу.

**Председник већа-судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић